

Où va le monde?

En achevant ce livre, il est difficile de ne pas éprouver un certain désappointement. En effet, dès les premières pages, on a parlé de guerre, et au dernier chapitre, nous voyons le monde toujours divisé en deux groupes hostiles. Allons-nous en conclure que l'humanité n'a réalisé aucun progrès au cours de sa longue histoire?

Pourtant la réalité est un peu différente; les images que vous pouvez voir se dérouler comme un film sur la page opposée vont vous en convaincre.

Regardez la première séquence, en bas, et la dernière, en haut, et vous pourrez vous rendre compte des progrès réalisés par les hommes en soixante siècles.

Les hommes des premiers âges vivaient de la chasse. Ils n'étaient jamais certains de leur logement ni de leur nourriture. Ils pouvaient avoir la chance de découvrir une grotte pour s'abriter, mais le lendemain, se voir forcés de dormir en plein air.

La situation de l'homme dans la deuxième séquence est déjà meilleure. Il laboure la terre, il possède une réserve de grains et une demeure permanente. Seule la sécheresse peut le réduire à la famine. Regardez maintenant le bateau des Vikings, sur la quatrième séquence. Nous savons que les Vikings étaient des marins exceptionnels. Cependant, le plus long voyage qu'ils aient pu accomplir ne peut se comparer à ceux des premiers bateaux à vapeur du XIXe siècle. Et en voyant le moine de la cinquième séquence copier laborieusement un manuscrit, il nous suffit de penser aux rotatives modernes pour comprendre les immenses progrès réalisés par l'homme.

Il reste pourtant beaucoup à faire : en dépit de tous ces progrès, plus de la moitié des habitants de la terre sont actuellement sous-alimentés. On estime que la faim tue chaque année 25 millions d'êtres humains, principalement dans les régions surpeuplées d'Asie, où les techniques agricoles sont parfois encore celles de l'homme préhistorique. L'Organisation des Nations Unies pour l'Agriculture et l'Alimentation s'est assigné pour but l'amélioration de la production et une meilleure répartition des denrées alimentaires.

Si nous revenons au thème principal de ce livre — les relations entre nations —, nous devons reconnaître que là aussi il reste encore bien des progrès à réaliser. Regardez les bandes successives de notre film : presque chacune contient un conflit. Et, au cours des siècles, les guerres sont devenues de plus en plus dévastatrices. Le mal que pouvait faire un chevalier du Moyen Âge armé de sa lance n'est rien en comparaison de la puissance destructive d'une bombe à hydrogène.

Malgré tout, un grand désir de paix se manifeste dans le monde actuel. La Société des Nations d'abord, l'O.N.U. ensuite, encouragent les nations à négocier plutôt qu'à recourir à la force.

Nous vivons une époque de conquêtes, une époque passionnante. C'est l'âge de la chimie, de l'électronique, de l'automatisation, de l'énergie nucléaire, de l'exploration du cosmos. L'âge aussi des conquêtes sociales et politiques, de la culture et des loisirs. Il faut que la technique, loin de nous asservir, améliore nos conditions d'existence, que le confort n'amointrisse en rien notre esprit d'initiative, que notre culture soit source de joies désintéressées, que l'atome, pour nous, soit porteur de vie.

Les différentes phases de l'histoire de l'humanité, de l'an 4000 avant Jésus-Christ à nos jours.

A horizontal strip of ten small illustrations depicting various aspects of World War II. From left to right: 1. A soldier in a green uniform driving a green jeep. 2. A man in a black suit and hat walking with a cane. 3. A soldier in a white winter uniform holding a flag. 4. A soldier in a brown uniform sitting on a pile of sandbags. 5. A man in a yellow uniform holding a red flag with a hammer and sickle. 6. The Statue of Liberty and the Eiffel Tower. 7. Two soldiers in green uniforms walking, one holding a flag with a swastika. 8. A ship at sea with a large plume of smoke. 9. A man in an orange uniform holding a red flag. 10. A rocket or missile launching with a large flame.

A horizontal strip of 18 small illustrations depicting various scenes of war and military activity. From left to right: two soldiers in trench warfare; a soldier on horseback; a man in a suit talking on a telephone; a soldier in a green uniform with a flag; a man in a white shirt and blue pants holding a flag; a large mortar or cannon; a man in a red uniform holding a document; a steam locomotive; a man on horseback holding a flag; a large sailing ship; a man in a white uniform holding a flag; a large sailing ship; a man in a white uniform holding a flag; a large sailing ship; a man in a white uniform holding a flag; a large sailing ship; a man in a white uniform holding a flag; a large sailing ship.

[illegible]

1000

DE LOOP DER EEUWEN

Wanneer we de laatste bladzijde van een boek over politieke geschiedenis omslaan, is het moeilijk een gevoel van ontgoocheling te onderdrukken. Op de eerste bladzijden lezen we over de oorlogen en veldslagen van duizenden jaren geleden. Op de laatste bladzijden ging het over de oorlogen en veldslagen waaraan onze vaders of misschien wijzelf hebben deelgenomen. En helemaal aan het eind, als we een blik werpen op onze huidige wereld, stellen we vast dat deze is verdeeld in twee vijandige groepen, die elkaar vanachter de onzichtbare barrière van het ijzeren gordijn begluren. Moeten we dan tot de conclusie komen, dat de mensheid in de loop van haar lange geschiedenis geen werkelijke vooruitgang heeft geboekt?

Als dit werkelijk waar was, zou de geschiedenis inderdaad een droevig studieobject zijn. Gelukkig is het niet waar. Op de bladzijde hiernaast heeft de tekenaar vele gebeurtenissen op een lange lijst afgebeeld. Het begint onderaan de bladzijde met gebeurtenissen van 4000 vóór Christus of vroeger; het eindigt bovenaan de bladzijde met enkele van de voornaamste gebeurtenissen, die zich sedert 1900 na Christus hebben afgespeeld. We hoeven slechts die eerste tekeningen met de laatste te vergelijken, om tot de slotsom te komen, dat de mensheid in vele opzichten een wezenlijke vooruitgang heeft geboekt.

Onderaan zijn primitieve jagers en verzamelaars van voedsel afgebeeld; zij konden er nooit zeker van zijn, waar hun volgende maaltijd vandaan zou komen. De ene nacht hadden ze misschien het geluk, in de betrekkelijke veiligheid van een hol te kunnen eten en slapen. De volgende nacht moesten ze misschien na de hele dag zonder succes te hebben gejaagd, hongerig, verkleumd en onbeschut onder de blote hemel slapen.

De man die omstreeks 3800 vóór Christus het land bewerkte, was er al heel wat beter aan toe. Overdag werkte hij met zijn ossen en zijn ploeg of met zijn stenen sikkels, op de bebouwde velden, terwijl hij 's nachts in een woning kon slapen. In zijn eenvoudige schuur had hij een voorraad groenten en graan, die hij van de oogst van het vorig jaar had overgehouden. Alleen als droogte zijn oogst vernielde, werd hij door hongersnood bedreigd. Tegenwoordig zijn er weliswaar nog grote gebieden, waar de bevolking ondervoed is, maar werkelijk doodsge-

vaar door hongersnood komt zelden voor. Sommige mensen lopen heden ten dage zelfs gevaar, meer te eten dan goed voor hun gezondheid is.

Bekijken we even het Vikingschip in de vierde afbeeldingenstrook van onderen, dan herinneren we ons welke knappe zeelieden de Noormannen waren. Toch weten we, dat zelfs hun langste zeereis de vergelijking niet kan doorstaan met die van de volledig opgetuigde zeilschepen en eerste stoomschepen uit de negentiende eeuw. De monnik uit het jaar 1000 van onze jaartelling, aan het werk om één enkel afschrift van een boek te maken, roept ons de grote drukpersen van tegenwoordig voor de geest. De vooruitgang die de mensheid op het gebied der verspreiding van de kennis heeft gemaakt, valt dadelijk op. Zonder veel inspanning kunnen we nog talrijke voorbeelden vinden, die de materiële vooruitgang ten volle bewijzen.

Wanneer we echter terugkeren naar het voornaamste onderwerp van dit boek - de betrekkingen van natie tot natie - dan moeten we wel bekennen, dat de vooruitgang heel wat minder opvalt. Op bijna elke afbeeldingenstrook komt het voor dat mensen van het ene land die van het andere land bevechten. En naarmate de tijd vorderde, zijn de oorlogen steeds maar rampzaliger geworden. Een middeleeuwse ridder, gewapend met zwaard en schild, kon immers op stukken na niet hetzelfde onheil stichten als de soldaat uit het jaar 1914, voorzien van een machinegeweer. En zelfs een regiment mitrailleurs uit dat jaar hadden geen vernielende kracht, die kan worden vergeleken met die van één enkele hedendaagse waterstofbom.

Maar zelfs in de pogingen om de vrede te vestigen, valt vooruitgang aan te stippen. Eerst de Volkenbond en nu, met meer succes, de UNO, hebben de naties voorgehouden dat ze moeten onderhandelen in plaats van hun toevlucht tot geweld te nemen. En dan zijn tegenwoordig de wapens zo krachtig geworden, dat geen verantwoordelijk staatsman ze zou durven gebruiken, tenzij als allerlaatste oplossing. Ten slotte bestaat bij het rijzen van een conflict steeds een zeer sterke wereldopinie, om te trachten de omvang van zo'n conflict te beperken.

Een aantal afbeeldingenstroken, gaande van 4000 vóór Christus tot op de huidige dag. Hoewel het geweld uit elk stadium spreekt, wijst de ontwikkeling op een werkelijke vooruitgang en rechtvaardigt de hoop op een meer vredelievende toekomst voor de mensheid.

Globerama

HISTOIRE DES CIVILISATIONS MENS EN WERELD, VROEGER EN NU

CASTERMAN

HET AVONTUUR VAN MENS EN WETENSCHAP

KEURKOOP NEDERLAND

© ESCO PUBLISHING COMPANY

Le présent ouvrage est publié simultanément en
français (Casterman, Paris-Tournai)
allemand (International School, Cologne)
anglais (Odhams Press, Londres)
américain (International Graphic Society, New York)
danois (Munsgaard Scandinavisk Bogforlag)
finlandais (Munsgaard)
hollandais (Keurkoop, Rotterdam)
italien (Fratelli Fabbri, Milan)
portugais (Codex)
suédois (Munsgaard)

2e édition, 1964

KEURKOOP NEDERLAND

© ESCO PUBLISHING COMPANY

ALLE RECHTEN VOORBEHOUDEN VOOR ALLE LANDEN

Art © 1959 by Esco, Anvers

Text © 1963 by Casterman, Paris

Tous droits de traduction et de reproduction réservés.